

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

Totaaloverzicht per programma

De begrote baten en lasten zijn als volgt over de diverse programma's verdeeld. De financiële analyses zijn per programma opgenomen in de beleidsbegroting.

Programmaplan begroting 2024 (x € 1.000)			
Programma's	Baten	Lasten	Saldo
0 Bestuur en ondersteuning	891	15.049	-14.158
1 Veiligheid	4.118	6.527	-2.409
2 Verkeer en vervoer	200	4.004	-3.804
3 Economie	495	829	-334
4 Onderwijs	361	3.048	-2.687
5 Sport, cultuur en recreatie	452	7.196	-6.744
6 Sociaal domein	10.192	38.418	-28.226
7 Volksgezondheid en milieu	7.809	8.612	-803
8 Bouwen, wonen en gronden	1.466	2.484	-1.018
Algemene dekkingsmiddelen	68.455	934	67.521
Overhead	353	3.845	-3.492
Vennootschapsbelasting	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Resultaat voor bestemming	94.792	90.946	3.846
Mutaties in de reserves:			
0 Bestuur en ondersteuning	17	0	17
1 Veiligheid	0	0	0
2 Verkeer en vervoer	0	0	0
3 Economie	0	220	-220
4 Onderwijs	0	0	0
5 Sport, cultuur en recreatie	177	0	177
6 Sociaal domein	0	30	-30
7 Volksgezondheid en milieu	61	0	61
8 Bouwen, wonen en gronden	79	0	79
Totaal mutaties reserves	334	250	84
Resultaat na bestemming	95.126	91.196	3.930

Totaaloverzicht baten en lasten

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Begroting 2023 (incl wijzigingen)	Begroting 2024	MJB 2025	MJB 2026	MJB 2027
Lasten	90.000	97.157	90.946	86.095	85.053	84.698
Baten	99.366	95.464	94.792	92.565	83.922	83.784
Saldo voor bestemming	9.366	-1.693	3.846	6.470	-1.131	-914
Mutaties reserves						
Lasten	1.526	14.535	250	250	250	250
Baten	6.960	16.047	334	314	314	314
Saldo na bestemming	14.800	-181	3.930	6.534	-1.067	-850

Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd

De ramingen zijn gebaseerd op bestaand beleid. Bedragen (zowel de baten als lasten) zijn niet meerjarig geïndexeerd. De baten met betrekking tot belastingen en heffingen zijn voor 2024, waar mogelijk geïndexeerd met het percentage CPI (consumenten prijs index) van 3,1%. Bij het bepalen van de loonkosten is rekening gehouden met (verwachte) cao-afspraken.

Programma 0 - Bestuur en ondersteuning

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Begroting 2023 (incl wijzigingen)	Begroting 2024	MJB 2025	MJB 2026	MJB 2027
Lasten	21.149	21.624	19.828	19.102	18.819	18.646
Baten	70.509	66.230	69.699	71.735	65.243	64.967
Saldo voor bestemming	49.360	44.606	49.871	52.633	46.424	46.321
Mutaties reserves						
Lasten	260	13.575	-	-	-	-
Baten	1.146	14.350	17	137	137	137
Saldo na bestemming	50.246	45.381	49.888	52.770	46.561	46.458

Programma 1 - Veiligheid

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Begroting 2023 (incl wijzigingen)	Begroting 2024	MJB 2025	MJB 2026	MJB 2027
Lasten	3.087	6.243	6.527	2.465	2.449	2.449
Baten	3.541	4.125	4.118	18	18	18
Saldo voor bestemming	454	-2.118	-2.409	-2.447	-2.431	-2.431
Mutaties reserves						
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	454	-2.118	-2.409	-2.447	-2.431	-2.431

Programma 2 - Verkeer en vervoer

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Begroting 2023 (incl wijzigingen)	Begroting 2024	MJB 2025	MJB 2026	MJB 2027
Lasten	3.687	3.827	4.004	4.072	4.072	4.072
Baten	292	188	200	200	200	200
Saldo voor bestemming	-3.395	-3.639	-3.804	-3.872	-3.872	-3.872
Mutaties reserves						
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	185	71	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-3.210	-3.568	-3.804	-3.872	-3.872	-3.872

Programma 3 - Economie

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Begroting 2023 (incl wijzigingen)	Begroting 2024	MJB 2025	MJB 2026	MJB 2027
Lasten	1.715	981	829	794	514	500
Baten	1.316	778	495	523	-22	241
Saldo voor bestemming	-399	-203	-334	-271	-536	-259
Mutaties reserves						
Lasten	225	155	220	220	220	220
Baten	35	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-590	-358	-554	-491	-756	-479

Programma 4 - Onderwijs

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Begroting 2023 (incl wijzigingen)	Begroting 2024	MJB 2025	MJB 2026	MJB 2027
Lasten	3.713	4.308	3.048	3.263	3.400	3.492
Baten	720	884	361	379	379	379
Saldo voor bestemming	-2.993	-3.424	-2.687	-2.884	-3.021	-3.113
Mutaties reserves						
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	4.845	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	1.852	-3.424	-2.687	-2.884	-3.021	-3.113

Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Begroting 2023 (incl wijzigingen)	Begroting 2024	MJB 2025	MJB 2026	MJB 2027
Lasten	7.050	7.954	7.196	7.186	7.830	7.633
Baten	636	1.136	452	452	452	452
Saldo voor bestemming	-6.414	-6.818	-6.744	-6.734	-7.378	-7.181
Mutaties reserves						
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	356	565	177	177	177	177
Saldo na bestemming	-6.058	-6.253	-6.567	-6.557	-7.201	-7.004

Programma 6 - Sociaal domein

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Begroting 2023 (incl wijzigingen)	Begroting 2024	MJB 2025	MJB 2026	MJB 2027
Lasten	37.527	39.710	38.418	38.301	38.251	38.251
Baten	10.352	11.448	10.192	10.066	9.941	9.816
Saldo voor bestemming	-27.175	-28.262	-28.226	-28.235	-28.310	-28.435
Mutaties reserves						
Lasten	30	30	30	30	30	30
Baten	140	289	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-27.066	-28.003	-28.256	-28.265	-28.340	-28.465

Programma 7 - Volksgezondheid

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Begroting 2023 (incl wijzigingen)	Begroting 2024	MJB 2025	MJB 2026	MJB 2027
Lasten	7.900	10.517	8.612	8.569	8.030	8.030
Baten	7.402	9.203	7.809	7.814	7.249	7.249
Saldo voor bestemming	-498	-1.314	-803	-755	-781	-781
Mutaties reserves						
Lasten	783	775	-	-	-	-
Baten	158	392	61	-	-	-
Saldo na bestemming	-1.123	-1.697	-742	-755	-781	-781

Programma 8 - Bouwen, wonen en gronden

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Begroting 2023 (incl wijzigingen)	Begroting 2024	MJB 2025	MJB 2026	MJB 2027
Lasten	4.172	1.993	2.484	2.343	1.688	1.625
Baten	4.598	1.472	1.466	1.378	462	462
Saldo voor bestemming	426	-521	-1.018	-965	-1.226	-1.163
Mutaties reserves						
Lasten	228	-	-	-	-	-
Baten	96	380	79	-	-	-
Saldo na bestemming	294	-141	-939	-965	-1.226	-1.163

Incidentele baten en lasten

x €1.000

Progr.	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
	Baten				
8	Resultaat grondexploitatie	345	216		
	<u>Onttrekkingen aan de reserves</u>				
0	Algemene reserve (teruggave afvalstoffenheffing 2022)	61			
5	Reserve recreatie en toerisme	177	177	177	177
8	Reserve invoering omgevingswet	79	-	-	-
Totaal incidentele baten		662	393	177	177

	Lasten				
8	Resultaat grondexploitatie			119	119
	<u>Dotaties in de reserves:</u>				
3	Reserve recreatie en toerisme	220	220	220	220
Totaal incidentele lasten		220	220	339	339

Totaal incidenteel resultaat		442	173	-162	-162
-------------------------------------	--	------------	------------	-------------	-------------

Toelichting Incidentele baten en lasten

Voor het bepalen van het structureel evenwicht van de begroting is het van belang om te weten wanneer uitgaven als structureel of als incidenteel worden beschouwd. Omdat de gemeente structurele taken uitvoert, zijn structurele baten en lasten de regel. Incidentele baten en lasten zijn de uitzondering.

Deze uitzonderingen van incidentele baten en lasten worden volledig opgenomen in het verplichte overzicht van incidentele baten en lasten. Zowel in de begroting en de meerjarenraming als in de jaarrekening.

Bij het bepalen of een post als incidenteel aangemerkt kan worden, dienen de uitgangspunten van het BBV gehanteerd en toegelicht te worden. In de toelichting moet daarom tenminste het volgende zijn opgenomen:

- Waarom deze begrotingspost naar de aard van de raming als incidenteel aangemerkt is;
- De duur waarvoor de begrotingspost geraamd is, waarbij er sprake moet zijn van een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum.

Resultaat grondexploitatie

Mutaties grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel. Het totaal van de lasten en het totaal van de baten grondexploitatie dient in het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen te worden. Betreft het verwachte resultaat op grondexploitatie plus een dekking voor de rente van de kapitaalverstrekking en de dekking voor de gemaakte uren ontwikkeling, projecten, uitvoering en beheer.

Reserves

Algemene reserve

Het bij de jaarstukken 2022 toegevoegde overdekking op de afvalstoffenheffing wordt onttrokken zodat deze kan worden gebruikt voor het eenmalig verlagen van de afvalstoffenheffing 2024.

Reserve recreatie en toerisme

De baten (toeristenbelasting) worden aan deze reserve toegevoegd en de lasten (kosten van recreatie) wordt aan deze reserve onttrokken. Doel is egalisatie van de kosten.

Reserve invoering omgevingswet

In 2024 is de omgevingswet ingevoerd. Er moet nog wel veel gedaan worden. De bult van het werk zal het maken van het omgevingsplan zijn. Het omgevingsplan is een integraal geheel aan regels dat alle aspecten van de fysieke leefomgeving omvat, feitelijk een toetsingskader. We hebben tot 2029 de tijd om het plan op te stellen. Deze tijd is ook minimaal nodig. Wat hiervoor aan middelen nodig zijn is op dit moment lastig aan te geven. De resultaten van de pilot in Appelscha geven aan dat heel veel inzet zal worden gevraagd. Dit betekent dat zonder extra middelen (inhuur) het niet mogelijk is. Voor 2024 worden een deel van de extra uitgaven gedekt met middelen die we al eerder hebben ontvangen en apart hebben gezet in de reserve Invoering Omgevingswet.

Uiteenzetting financiële positie

Balans

x €1.000

Geprognosticeerde balans 2023 tot en met 2027 (ultimo)					
Activa	2023	2024	2025	2026	2027
<u>Vaste activa</u>					
Immateriële vaste activa	918	873	827	781	735
Materiële vaste activa	60.979	61.025	70.347	76.073	76.053
Financiële vaste activa	27.220	24.548	12.217	5.141	3.652
Totaal vaste activa	89.117	86.446	83.390	81.995	80.441
<u>Vlottende activa</u>					
Voorraden	-397	220	869	-0	-0
Uitzettingen <1 jr	2.070	5.570	10.570	9.570	9.570
Liquide middelen	1.646	-8	-202	-92	-1.248
Overlopende activa	10.740	10.740	10.740	10.740	10.740
Totaal vlottende activa	14.059	16.522	21.977	20.218	19.062
Totaal activa	103.176	102.967	105.367	102.213	99.503

Passiva	2023	2024	2025	2026	2027
<u>Vaste passiva</u>					
Eigen vermogen	39.232	43.139	49.609	48.481	47.570
Voorzieningen	8.071	7.755	7.485	7.259	7.260
Vaste schulden	33.000	29.200	25.400	23.600	21.800
Totaal vaste passiva	80.303	80.094	82.494	79.340	76.630
<u>Vlottende passiva</u>					
Netto vlottende schulden	5.166	5.166	5.166	5.166	5.166
Overlopende passiva	17.707	17.707	17.707	17.707	17.707
Totaal vlottende passiva	22.873	22.873	22.873	22.873	22.873
Totaal passiva	103.176	102.967	105.367	102.213	99.503

EMU-Saldo

De begroting is opgesteld in overeenstemming met een stelsel van baten en lasten.

Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. De EMU-systematiek werkt op een andere manier dan het baten- en lastenstelsel dat de gemeenten hanteren. Investerings tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de kapitaallasten van de investeringen. Investerings in een jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het

begrote EMU-saldo van onze gemeente voor 2024 komt uit op € 5,7 miljoen negatief, wat betekent dat in EMU-termen de uitgaven groter zijn dan de inkomsten

Het jaarlijkse aandeel in het EMU-saldo van de decentrale overheden is gesteld op 0,4%. Er is geen onderverdeling naar gemeenten, provincies en waterschappen vastgesteld. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

x €1.000

Berekening EMU-saldo					
	2023	2024	2025	2026	2027
1 (+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	-1.693	3.846	6.470	-1.131	-914
2 (-) Mutatie (im)materiële vaste activa	3.137	-	9.276	5.680	-65
3 (+) Mutatie voorzieningen	-662	-316	-270	-226	1
4 (-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	105	617	649	-869	-
6 (-) Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo	-5.597	2.913	-3.725	-6.169	-848

Reserves

x € 1.000

Algemene reserve		31-12-22	bij	af	31-12-23	bij	af	31-12-24	31-12-25	31-12-26	31-12-27
Buffer		7.500	-	-	7.500	-	-	7.500	7.500	7.500	7.500
Vrij besteedbaar		14.814	14.800	15.162	14.452	-	247	14.205	18.135	24.669	23.604
Totaal algemene reserve		22.314	14.800	15.162	21.952	-	247	21.705	25.635	32.169	31.104
Kapitaallasten dekkingreserves											
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	0		3.000	-	3.000	-	-	3.000	2.880	2.760	2.640
Werkplek van de toekomst	0	260	75	-	335	-	17	318	302	285	268
Projecten	0		10.000	-	10.000	-	-	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal kapitaallasten dekkingreserves		260	13.075	-	13.335	-	17	13.318	13.182	13.045	12.908
Bestemmingsreserves											
	prog										
Egalisatie Corona	0	463	-	-	463	-	-	463	463	463	463
Organisatiedoelstellingenfonds	0	330	-	-	330	-	-	330	330	330	330
Opvang en begeleiding ontheemden	0		500	-	500	-	-	500	500	500	500
Onderhoud wegen	2	112	-	-	112	-	-	112	112	112	112
Recreatie en toerisme	3	403	155	185	373	220	177	416	459	502	545
Verbouw dorpshuizen	6	98	30	-	128	30	-	158	188	218	248
Zwembad Bakkeveen	5	36	-	36	-	-	-	-	-	-	-
Riolering	7	86	-	-	86	-	-	86	86	86	86
Energietransitie	7	500	-	250	250	-	-	250	250	250	250
Duurzaamheid	7	750	775	34	1.491	-	-	1.491	1.491	1.491	1.491
Komplannen	8	319	-	-	319	-	-	319	319	319	319
Invoering omgevingswet	8	459	-	380	79	-	79	-	-	-	-
Totaal bestemmingsreserves		3.556	1.460	885	4.131	250	256	4.125	4.198	4.271	4.344
Totaal reserves		26.130	29.335	16.047	39.418	250	520	39.148	43.014	49.485	48.356

Structurele reserve onttrekkingen en stortingen

In principe zijn mutaties in reserves incidenteel tenzij er redenen zijn om deze structureel te ramen. In de onderstaande tabel worden de geraamde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves weergegeven. De structurele onttrekkingen aan de reserve kapitaallasten betreffen de afschrijvingslasten van een aantal geactiveerde investeringen. In de exploitatie zijn deze afschrijvingen als last opgenomen. Als baat staat hier een onttrekking uit de reserve kapitaallasten tegenover tot hetzelfde bedrag.

x €1.000

Structurele reserve mutaties					
Progr.		2024	2025	2026	2027
0	<u>Onttrekkingen</u>				
	Bestuur en ondersteuning	17	137	137	137
Totaal onttrekkingen aan de structurele reserves:		17	137	137	137
6	<u>Stortingen</u>				
	Sociaal domein	30	30	30	30
Totaal stortingen in de structurele reserves:		30	30	30	30
Totaal structurele reserve mutaties		-13	107	107	107

Vorzieningen

x € 1.000

	ult. 2022	Bij	af	ult. 2023	Bij	af	ult. 2024	ult. 2025	ult. 2026	ult. 2027
Voorziening wethouderspansioenen	3.616	25	146	3.495	25	146	3.374	3.253	3.132	3.011
Voorziening strategisch personeelsplan (SPP)	302	-	30	272	-	30	242	224	224	224
Voorziening verlofsparen	11	-	-	11	-	-	11	11	11	11
Voorziening onderhoud rioleringen	1.874	355	452	1.777	394	452	1.719	1.661	1.603	1.545
Voorziening beheersplan kunstwerken	1.405	524	226	1.703	524	267	1.960	214	58	273
Voorziening onderhoud gebouwen	557	693	1.173	77	693	696	73	47	32	44
Voorziening begraafrechten	561	70	-	631	60	-	691	741	791	841
Voorziening nog uit te voeren werken	213	-	-	213	-	-	213	153	153	153
Voorziening latente vennootschapsbelasting	194	-	-	194	-	-	194	194	194	194
Totaal voorzieningen	8.733	1.667	2.027	8.373	1.696	1.591	8.478	6.498	6.198	6.296